מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבחין בין אשמה לבין אחריות
- לזהות שלושה מעגלי אחריות: כלפי עצמי, כלפי הקרובים וכלפי הקהילה
- להבין את שלוש השאלות של הלל וליישם אותן במצבים מחיי היומיום

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה בסיסית

- 1. ג – אשמה מביטה אחורה, אחריות מביטה קדימה ושואלת מה אפשר לעשות
- 2. ב – שלושה

חלק ב' – שלוש השאלות של הלל

- 1 – ד (אחריות כלפי עצמי)
- 2 – א (אחריות כלפי אחרים)
- 3 – ב (לא לדחות את הפעולה)
- 4 – ג (פתיחה שבודקת מתי קל להגיד 'זה לא שלי')

חלק ג' – נכון או לא נכון

- 1. לא נכון – בסיכום נאמר שאחריות היא כוח בידיים, לא משקל
- 2. נכון – כך מתואר בפתיחת הדילמה
- 3. נכון – כך מצוין בשיעור

חלק ד' – השלימו את המשפט

- 1. כוח
- 2. הלל
- 3. מנהלת

חלק ה' – מהלך השיעור הנכון

- 1. משחק פתיחה 'של מי זה?'
- 2. קריאת הדילמה של שחר וסימון רגעים של אחריות
- 3. לימוד שלוש השאלות של הלל
- 4. בחירת פעולה אחריותית אחת לשבוע

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

- 1. תשובה טובה תכלול: אמירת האמת על מה שראה, הימנעות מהאשמה ישירה של החבר, התמקדות בפתרון (לזרוק את הסחורה, לבדוק את המקרר) ולא בחיפוש אשם

כרטיס יציאה – מה לחפש

- אשמה - מבט אחורה וכובד; אחריות - מבט קדימה ופעולה אפשרית
- מעגל עצמי, מעגל הקרובים (משפחה וחברים), מעגל הקהילה
- כל תשובה אישית המראה הבנה של פעולה קונקרטית ומידתית מתקבלת

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדיון קצר על משחק 'של מי זה?' לפני מתן הדף, כדי לחבר את התלמידים לנושא באופן חווייתי
- בדיון על הדילמה של שחר כדאי להדגיש שאין תשובה אחת נכונה, אלא דרכים שונות לאזן בין אמת לבין הגנה על אחרים
- מומלץ לסיים בבחירת פעולה אישית אחת מתוך אתגר השבוע ולעקוב איתם בהמשך השבוע

דף תרגול: אם אין אני לי – מי לי? אחריות ובחירה

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

בדף זה נתרגל את נושא האחריות דרך דברי הלל ודרך הדילמה של שחר, בן נוער שמגלה בעיה במקום העבודה שלו ומתלבט מה לעשות.

בנק מילים: כוח | מנהלת | הלל

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההבדל העיקרי בין אשמה לאחריות לפי הדילמה?

(א) אין הבדל (ב) אשמה מביטה קדימה, אחריות מביטה אחורה

(ג) אשמה מביטה אחורה, אחריות מביטה קדימה ושואלת מה אפשר לעשות

2. כמה מעגלי אחריות מוזכרים בשיעור?

(א) שניים (ב) שלושה (ג) ארבעה

2 חלק ב' – שלוש השאלות של הלל

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אם אין אני לי	___	**א.** אחריות כלפי אחרים
2. כשאני לעצמי מה אני	___	**ב.** לא לדחות את הפעולה
3. אם לא עכשיו אימתי	___	**ג.** פתיחה שבודקת מתי קל להגיד 'זה לא שלי'
4. משחק 'של מי זה?'	___	**ד.** אחריות כלפי עצמי

3 חלק ג' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אחריות, לפי השיעור, היא תמיד משקל כבד על הכתפיים	☐	☐
2	שחר עובד בימי שישי בבוקר בחנות מאפים	☐	☐
3	הלל אמר שלוש שאלות המופיעות בפרקי אבות	☐	☐

4 חלק ד' – השלימו את המשפט

השלימו את המילה החסרה.

1. אחריות היא לא משקל על הכתפיים - היא _____ בידיים

2. שלוש השאלות הידועות הן של החכם _____

3. שחר מתלבט מה לומר ל _____ כשהיא חוזרת למקרר

5 חלק ה' – מהלך השיעור הנכון

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	בחירת פעולה אחריותית אחת לשבוע
☐	משחק פתיחה 'של מי זה?'
☐	קריאת הדילמה של שחר וסימון רגעים של אחריות
☐	לימוד שלוש השאלות של הלל

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. איך הייתם מנסחים את המשפט ששחר צריך להגיד למנהלת, כך שיהיה אמיתי והוגן גם כלפי חברו?

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין אשמה לאחריות?

מהם שלושת מעגלי האחריות שלמדנו?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀